

Järvamaa kultuuripreemiad

1992-2010

Järvamaa kultuurihiis

Tuled Sa Kaalepi või Albu poolt või sumpad, varbad vees, vaevakaskede ja männiköverike vahel otse üle Kodru raba - ikka hakkab Järva–Madisele lähenedes esmalt silma Püha Matteuse kiriku taevasse küünitav torn.

Too ristiga tornikiiver paistab juba kaugelt. Ja peabki paistma, sest see on eelpost.

Teine eelpost on 1896. aastast pärit vallamaja. Vallamaja just seetõttu, et tolle väärika hoone ees asub ausammas Eesti armastatuimale ja tuntuimale sõnameistrile Anton Hansenile, kirjaniku-nimega Tammsaare. Vetepere külas sündinud suurmehele tellis kodukandirahvas graniitsambale seatud pronksbüsti juba tema eluajal.

Just siit, nende eelpostide juurest on kõige õigem alustada teed Vargamäe Kuningriiki.

Sinna, kus suuremõdulised soosaared kerkivad salapäraselt udust; kus ka siis, kui väljamägede seljad on tuultel lõõsas, rullub ühtlaselt ümberkaudsetes soodes sookailu lehk ja kägude kukkumine; kus pakane kaanetab sügavamadki laukad ja tühimad õõtsikud talvel üheks suureks liuväljaks.

Vargamäel, selles muust ilmast eraldatud paigas, otsis Mäe Andres oma Jumalat.

Teeme seda igaüks meiegi, kes me kordki siia oma sammud seame. Aga omal moel.

Tolles kuningriigis on mitmed pühapaigad. On ka kultuurikoda ehk siis Tammsaare–Põhja talu maal asuv Anton Hansen Tammsaare muuseum.

Muuseumist paarsada meetrit loodesse jääb kultuurihiis ühes Kiigemäega. Toda hiit hakati rajama 1992. aastal ning igal kevadel jüripäeva paiku istutavad siia oma puu järjekordsed Järvamaa kultuuripreemia laureaadid.

Nii tekib ja kinnistub üha uute ja uute inimeste side Vargamäega, aina rohkem on neid, kel on Albu maile asja.

«On see ehk Jumala tahe?» küsiks mõtlikult Mäe Andres. Nii see ehk ongi.

Kaarel Aluoja

KULTUURIPREEMIAID 1992-2007

Aastatel 1992 – 2000 andis kultuuripreemiaid välja Järva Maavalitsus

1992

Loomingupreemia - Urmas Sisask
Staažikas ja edu saavutanud kollektiivijuht – Ellu Kaasik
Algaja ja lootustandev kollektiivijuht – Jane Siimso
Rahvakultuuri žanri parim kollektiiv – Türi kammerkoor
Kultuuriosakonna eripreemia – Silja Aavik
Kultuuriosakonna eripreemia – Jaan Kuusik

1993

Loomingupreemia – Indrek Tegelman
Staažikas ja edu saavutanud kollektiivijuht – Ellen Kroon
Algaja ja lootustandev kollektiivijuht – Piret Liivik
Rahvakultuuri žanri parim kollektiiv – Paide kammerkoor
Eripreemia – Herman Hennoch
Elutöö preemia – August Päril

1994

Loomingupreemia – Tiia Tamm
Staažikas ja edu saavutanud kollektiivijuht – Virve Kaljula
Algaja ja lootustandev kollektiivijuht – Marika Kuusik
Rahvakultuuri žanri parim kollektiiv – Türi Kultuurimaja
neidude rühm „Karikakar“
Eripreemia – Järvamaa Kultuurikeskuse laste laulu- ja mänguring
Elutöö preemia – Vilma Okas

1995

Loomingupreemia – Silja Aavik
Staažikas ja edu saavutanud kollektiivijuht – Liidia Laidinen
Algaja ja lootustandev kollektiivijuht – Tea Saar
Rahvakultuuri žanri parim kollektiiv – Oisu Rahvamaja kapell
Eripreemia – Henn Sökk

1996

Loomingupreemia – Eha Moosel
Staažikas ja edu saavutanud kollektiivijuht – Velli Leesmaa
Algaja ja lootustandev kollektiivijuht – Jane Kiristaja
Rahvakultuuri žanri parim kollektiiv – Paide Kultuurikeskuse
kapell Järvakse
Eripreemia – Anti Kõverjalg

1997

Loomingupreemia – Nele Loo
Parim kollektiivijuht – Silvi Nielson
Rahvakultuuri žanri parim kollektiiv – Lehtse kammerkoor
Eripreemia – Jaan Arvola
Kohaliku kultuurielu edendaja – Valdu Välimäe
Rahvakunstimeister – Kristi Teder
Elutöö preemia – Erna Kaasik

1998

Loomingupreemia – Margus Tiitsmaa
Parim kollektiivijuht – Olaf Lääne
Eripreemia – Ingrid Virks
Eripreemia – Valter Kreisberg
Kohaliku kultuurielu edendaja – Uno Aan
Rahvakunstimeister – Luule Nurga
Elutöö preemia – Pilvi Üllaste

1999

Loomingupreemia – Kai Randrüüt
Parim kollektiivijuht – Sirje Grauberg
Rahvakultuuri žanri parim kollektiiv – Paide kammerkoor
Kohaliku kultuurielu edendaja – Jaak Salmar
Rahvakunstimeister – Ruta Eslas
Elutöö preemia – Leili Andre

2000

Loomingupreemia – Ülle Kuldkepp
Parim kollektiivijuht – Ants Oidekivi
Rahvakultuuri žanri parim kollektiiv – Paide meeskoor
Kohaliku kultuurielu edendaja – Tuve Kärner
Rahvakunstimeister – Ilme Varik
Elutöö preemia – Aino Tamm

Alates 2001. aastast annab kultuuripreemiaid välja Järvamaa Omavalitsuste Liit

2001

Loomingupreemia – Ingrid Virks
Parim kollektiivijuht – Tiit Schüts
Rahvakultuuri žanri parim kollektiiv – puhkpilliorkester 5P
Kohaliku kultuurielu edendaja – Thea Kristal
Rahvakunstmeister – Viivi Paimets
Elutöö preemia – Milvi Nõmmik

2002

Loomingupreemia – Tiina Kivimäe
Parim kollektiivijuht – Indrek Vijard
Rahvakultuuri žanri parim kollektiiv – segakoor Voog
Kohaliku kultuurielu edendaja – Kalju Kertsmik
Elutöö preemia – Sale Talviste

2003

Loomingupreemia – Resa Tiitsmaa
Parim kollektiivijuht – Inga Väli
Rahvakultuuri žanri parim kollektiiv – Paide Muusikakooli
puhkpilliorkester
Kohaliku kultuurielu edendaja – Ülle Välimäe
Rahvakunstmeister – Peeter Talve
Elutöö preemia – Koidu Liivak

2001. aastal istutasid kultuurihiide puu ettevõtmise algatajad Kalev Aun ja Aivo Prüssel.

2004

Aasta kultuurihoidja preemia – René Viljat
Parima kollektiivi preemia – Türi Gümnaasiumi segaansambel
Kultuurielu edendaja preemia – Georgi Särekanno
Elutöö preemia – Aino Linnas

2005

Aasta kultuurihoidja preemia – Kaarel Aluoja
Parima kollektiivi preemia – Lõuna-Järvamaa puhkpilliorkester
Kultuurielu edendaja preemia – Ants Välimäe
Elutöö preemia – Tiit Saarist

2006

Aasta kultuurihoidja preemia – Imbi Karu
Parima kollektiivi preemia – segarahvatantsurühm Karap
Kultuurielu edendaja preemia – Mait Raudsepp
Elutöö preemia – Lembit Õun

2007

Aasta kultuurihoidja preemia – Ingmar Muusikus
Parima kollektiivi preemia – Järvamaa poistekoor
Kultuurielu edendaja preemia – Tea Saar
Elutöö preemia – Asta Suurkivi

2008

Aasta kultuurihoidja preemia – Henn Sökk
Parima kollektiivi preemia – Sargvere MESi näitering
Kultuurielu edendaja preemia – Ülle Jääger
Elutöö preemia – Ellu Kaasik

2009

Aasta kultuurihoidja preemia – Ave Miir
Parima kollektiivi preemia – Ansambel Uisapäisa
Kultuurielu edendaja preemia – Elle Näppo
Elutöö preemia – Herbert Last

2010

Aasta kultuurihoidja preemia – Ulvi Tamm
Parima kollektiivi preemia – Tantsutrupp Jürid-Marid
Kultuurielu edendaja preemia – Ülle Müller
Elutöö preemia – Juta Rundu

1992

helilooja Urmas Sisask
tantsujuht Ellu Kaasik
Türi kammerkoor
kunstnik Jane Siimso
helilooja Silja Aavik
tõlkija Jaan Kuusik

Urmas Sisask

Olen sündinud Raplamaal.

Elan Harjumaal.

Üks jalg on mul Lääne-Virumaal

ja teine Järvamaal.

Kuigi muusika tähetorn läks Virumaale,
minu vaim jäi Järvamaale.

Ellu Kaasik

Jaan Kuusik

Kõigel, mida inimene teeb oma ümbruskonda ja selle traditsioonidesse kasvanult, on nii tema kui selle paiga nägu, kust ta pärit. Nõnda on Kuusnas ja Rassil ja Aravetel, Järvamaal, Eestis... Kõik need värvikillud on erinevad, aga kõigil on kunstniku paletil ehk maailmakaardil oma koht. Mida rohkem kilde, seda rikkamad oleme. Fritz Schumacherit tsiteerides: "Väike on ilus".

Türi kammerkoor

1992

Jane Siimso (Merivoo)

Silja Aavik

Paide kammerkoor

**Herman
Hennoch**

August Pärli

kunstnik Indrek Tegelman
tantsujuht Ellen Kroon
koorijuht Piret Liivik
Paide kammerkoor
kodu-uuriija Herman Hennoch
kultuuritegelane August Pärli

August Pärli peetakse
siinkandis laulusaks,
kes oskas rahvamaja
elama panna.
Tema ajal tõmmati
isetegevusse isegi
need,
kes arvasid, et neil
mingit annet polegi.
Ei midagi — August
Pärli pani karud ka
tantsima!

*Ajaleht Eesti Elu,
6. august 2006*

Piret Liivik (Järvet)

Ah et laureaat...Muidugi ma teadsin, et mind esita-
takse, Anne ütles. Aga see, et sain... Tegelikult pole
ma ühegi teise asja üle nii head meelt tundnud. Raha
üle ka. Sealsamas jälle mõtlen, et need, kes lehte
loevad, ütlevad: mis ta ikka nii ära ei ole, tublisid
algajaid kollektiivijuhte on ju nii palju. Muidugi pole
ma midagi erilist, mingi provintsilinna dirigent.

Järvamaa laulupeoleht, 29. mai 1993

INDREK TEGELMANN

JÄRVAMAA KULTUURKIHT NAGU KA
16A TEINE SISALDAB KAUGEST MINE-
VIKUST PÄRINEVAID INIMTEGEVUSE
JÄLGI, MIDA NÕIVAD KATTA NOOREMAD
LOODUSLIKUD PINNASEKIHD. ARHEOLOOGI-
LISTEL KAEVAMISTEL UURITAKSE KOL-
TUURKIHT PÕHJALIKULT LÄBI, LEIUD
KOGUTAKSE JA NUMMERDATAKSE.
MINA ISIKLIKULT OLEN JÄRVAMAA
KULTUURKIIST LEIDNUD MÜNTE,
ROOSTES NAELU JA PODELIKILDE, AGA
KA KONSERVIKARPE, POTTE-PAJNE
JA KILET. JÄRVAMAA KULTUURKIHTI,
PAIDE VALLITORNI LÄHEDALE, OLEN MA
PEITNUD ÜHE MÜNTE TÄIS PLASTPODELI.
PLASTIKPODELI.

1994

kultuuritöötaja Tiia Tamm
muusikaõpetaja ja koorijuht Virve Kaljula
tantsujuht Marika Kuusik
Türi Kultuurimaja neidude rühm „Karikakar”
Järvamaa Kultuurikeskuse laste laulu- ja mänguring
tantsujuht Vilma Okas

„Karikakar”

Tiia Tamm

Marika Kuusik

Röömsameelset tantsunaist Marika Kuusikut tuntakse Väätsa mail hästi, keskmine järvalane mäletab-teab teda ehk kui äramärgitud algajat ja lootustandvat taidlusjuhti, vastset Järvamaa kultuuripreemia saajat. Lisaks kõigile röömudele ja muredele, mida üks kena kolmekümnele lähenev noorproua hinges ja mõttes kannab, armastab Marika veel lausa hullupööra rahvatantsu.

Järvamaa laulupeoleht
28. mai 2004

Virve Kaljula

Kui lapsi maast-madalast laulu juurde ei suuna, pole hiljem laulu juurde tulijaid. Õpetajast oleneb väga palju, kas lapsest saab koorilaulja, muusikainimene, kultuurihuvidega inimene...

Järvamaa laulupeoleht
29. mai 2003

Vilma Okas

Vilma Okas on juhendanud tant-surühmi nelikümmend aastat. Ise arvas ta selle kohta, et kui midagi ikka huvitab ja kui natukene ka külge jääb, on sellest väga raske lahti saada.

Järvamaa laulupeoleht
28. mai 2004

Oisu Rahvamaja kapell

Röömsameelne muusikakollektiiv. Kolme suure laulupeo eel oleme saatnud vana GAZ MM- i kastis laulupeotuld nädalasel teekonnal Tartust Tallinna ja seetõttu on meist saanud lahutamatu sõpruskond. Oleme näinud Eestimaa ilu, eestlaste hingestatust, ühtekuuluvust, laulupeotule jõudu ja vägevust ning hoiame seda tunnet oma südames.

1995

helilooja Silja Aavik
tantsujuht Liidia Laidinen
muusikaõpetaja Tea Saar
Oisu Rahvamaja kapell
kodu-uuriija Henn Sokk

Tea Saar

Silja Aavik

Liidia Laidinen

Henn Sokk

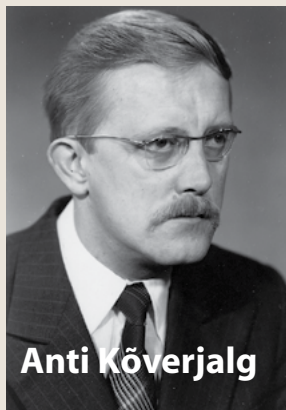
1996

laulupidude lavastaja Eha Moosel
tantsujuht Velli Leesmaa
tantsujuht Jane Kiristaja
Paide Kultuurikeskuse kapell Järvakse
tõlkija ja muusikamees Anti Kõverjalg

Jane Kiristaja

Rahvuskultuur on see mille põhjal me teistest erineme. Tants on osa kultuurist. Tants arendab koordinatsiooni, muusikataju, õpetab eneseväljendust ja emotsioonide avatust, arvestama kollektiivis teistega ning palju muud olulist. Rahvamuusika paneb alati minu meeled helisema ja jalad tatsuma. Eesti rahvariietes tunnen end tõeliselt uhkelt. Rahvatants on minu jaoks tähtis. Rahvuskultuur on minu südames, see on osa minu elustiilist.

Anti Kõverjalg

Velli Leesmaa

“Kultuurioskarid” jagatud

Eile otsustas laulupeokomisjon anda Järva maa-avalitsuse 1996. aasta kultuuripreemiad Eha Mooselile, Jane Kiristajale, Velli Leesmaale, Anti Kõverjalale ja kapellile Järvakse.

Loomingulise töö preemia määramiseks Paide kultuurikeskuse kunstilisele juhile Eha Mooselile, kes on olnud viimased kolm aastat Järvamaa laulu- ja tantsupeo stsenaarist-lavastaja ja andnud sel ametipostil pidudele uue kvaliteedi. Mooseli esitas preemiale Järva maaavalitsuse kultuuriosakond.

Algaja ja lootustandva kollektiivi juhi preemia sai Paide kultuurikeskuse segarahvatantsurühma Paepäälsed juhendaja Jane Kiristaja, kes ainukesena neljast esitatud kandidaadist vastas statuudi nõuetele. Kiristaja esitas Türi

linnaavalitsus.

Staazhika ja edu saavutanud kollektiivi preemia määramiseks Oisu tantsujuhile Velli Leesmaale, kes tegutsenud taidlusjuhina 40 aastat. Leesmaa kandidatuuri seadsid üles Oisu rahvamaja ja vallavolikogu kultuurikomisjon.

Rahvakultuuri traditsioonilise zhanri parima kollektiivi preemia läks Paide kultuurikeskuse kapellile Järvakse, kelle esitasid Paide linnavalitsus ja Paide kultuurikeskus. Järvakse on kohalikke professionaalsemaid rahvamuusikakollektiive, ke on

aidanud oluliselt kaasa kohalike laulupidude toimumisele.

Igal aastal on statuudiväliselt määratud ka üks eripreemia, mis tänava läks Türi kauaaegsele tantsujuhile Anti Kõverjalale, kes praegu haigevoodis olles teeb tõlketöid Ugala teatril, rahvusraamatukogule ja pedagogilisele instituudile. Kõverjala esitas Türi linnavalitsus.

Sobiva kandidaadi puudumise tõttu ja raha nappusel jäeti sel aastal välja andmata elutöö preemia, mida statuudiväliselt anti 1993. ja 1994. aastal.

Ühtekokku esitati mitmesuguste organisatsioonide poolt kuuete preemiale 30 kandidaati. “Vaatomata lühi-

kesele esitamistähajale, oli see poole rohkem kui mullu, mil preemiat taotleti vaid viieteistkümnele isikule või kollektiivile,” ütles laulupeokomisjoni liige Inge Mikkelsaar.

Preemiate määramise otsustas Järvamaa laulupeokomisjon koosseisus Arvo Sarapuu, Aivo Prüssel, Inge Mikkelsaar, Elle Hanso, Kersti Laastau, Allan Piik, Ervin Runnel ja Anne Toomistu.

Preemiate rahaline suurus küünib 1000 – 5000 kroonini. Preemiad antakse pidulikult kätte jüripäeval, 23. aprillil Paide Vallitornis ja lõpeb laureaatide nimeliste puude istutamisega Vargamäel.

HELENA ABIRAM

Eha Moosel

Õnn on olnud Järvamaa kultuuriga sügavamat tutvust teha. See on rikastanud ja andnud mõtlemisainet. Ehk ka Järvamaa inimese tundaõpimist ja tema erilise teadasaamist. Kahtlemata on laulupidude järjepidev traditsioon Järvamaa väärtustest üks tähelepanuväärsemaid, mis toetab üht maailma erilisemat kultuuripärlit - Eesti laulupidu.

1997

tantsujuht Nele Loo
muusikaõpetaja Silvi Nielson
Lehtse kammerkoor
koduloolane Jaan Arvola
kultuurielu edendaja Valdu Välimäe
käsitööõpetaja Kristi Teder
tantsujuht Erna Kaasik

Silvi Nielson

Valdu Välimäe

Järvamaa kultuurielu on mulle südamelähedane. Olen osalenud erinevatel sündmustel maakonna laulupeost kuni külapidudeni välja. Pean oluliseks ajaloo jäädvustamist, seetõttu rajasin Oisu tuletoormuuseumi, mille kaasabil säilitan tuletoorme ajalugu tulevastele põlvkondadele. Hindan kultuuritegijaid kõrgelt.

Nele Loo

Tulin Türi tööle 1988. aastal pärast kõrgkooli lõpetamist. Siis algas loominguks väga aktiivne otsingute periood – sai tehtud kõike, missivõistluse seadetest kuni 1997. aasta vabariikliku üldtantsupeo masskava lavastamiseni. Palju erinevaid tantse ja kolm tantsuetendust „Tuhkatriinu“ Paide Võimlemiskoolis, „Neli Kuningat“ Järvamaa ühisprojekti ja „Nukitsamees“ Türi Kultuurimajas jäävad seda aega meenutama. Olen tänulik Järvamaa tantsurahvale, et sain suhteliselt noores eas luua nii suurejoonelisi tantsulavastusi.

Jaan Arvola

Lehtse kammerkoor

Järvamaa kultuuri võib võrrelda ühe pika ja kireva rahvariidevööga, kuhu iga kollektiiv või üksiktegitaja koob sisse oma mustrid. Mõnel on neid rohkem, mõnel vähem, kuid iga muster on eriline.

Eks kultuur algab igast inimesest endast ja kohast, kus sa elad ja tegutsed.

Igal kultuuritegitajal peab olema olema oma „pesa“, kus ta tunneb ennast hästi. Lehtse kammerkooril on olnud selleks „pesaks“ Lehtse Kultuurimaja, kus kõik need aastad oleme koos käinud ja saanud seal selliseks nagu me oleme. Aitäh kauaaegsele Lehtse Kultuurimaja direktorile Leelo Jürimaale toetuse, kodusoojuse ja kaasabi eest.

Lehtse kammerkoor on ääremaal elades Järvamaa vöö sisse mustreid kudunud 24 aastat. Nende aastate jooksul oleme saanud endale väga palju häid sõpru, kellega koos on mõndagi huvitavat ette võetud.

Järvamaal on vahva kultuurirahvas!

Nüüd oleme Lääne-Viru maakonnas ja astume oma samme sealsel kultuurimaastikul. Tänaastele ja tulevastele kultuuritegitajatele tahame soovida uusi ja põnevaid mustreid Järvamaa kultuurivöösse!

Erna Kaasik

Foto on tehtud 1964. aastal, kui Erna Kaasik sai oma tantsurühmaga koolinoorte ülevaatuse laureaadi tiitli.

Kristi Teder

Minu isapoolsed juured on Järva-Madisel, otse kirikutagusel metsaveerel. Olen armunud sealsestesse rabadesse. Eriti südamesse läks võimalus istutada Vargamäe maile OMA puu - pärn. Käin teda igal aastal vaatamas, viin oma pere ja lähemad külalised tema juurde, „räägin“ temaga. Huvitun Järvamaa käekäigust, olen uurinud ja ise valmistanud täiskomplekti Järvamaa rahvarõivaid, lisaks pikk-kuue ja kaapotkleidi. Kannan neid hea tunde ka argielus. Töötan selle nimel, et rahvakunst jõuaks noorteni. Järvamaa kultuur ja rahvakunst on ammendamatu ja põnev varaait nii tänaastele tegijatele kui tulevastele põlvedele.

Margus Tiitsmaa

kunstnik Margus Tiitsmaa
muusikaõpetaja Olaf Lääne
liikumistreener Ingrid Virks
kodu-uuriija Valter Kreisberg
kultuurielu edendaja Uno Aan
rahvakunstimeister Luule Nurga
kirjanik Pilvi Üllaste

Ingrid Virks

Luule Nurga

Pilvi Üllaste

Kui inimene sünnib siia
ilma loovisiksusena, on ta
põhimõtteliselt võimeline
tegelema kõige kauniga.

Valter Kreisberg

Olaf Lääne

Uno Aan

Koeru Kultuurimaja direktorina sai kaasa
aidatud paljude kultuuri- ja spordiürituste
korraldamisel Järvamaal, kogutud vana-
võõra Koeru muuseumi jaoks, uuritud 1905.
aasta vabadusliikumist ja Koerust Siberisse
küüditatute saatust, korraldatud külapäevi
ja killavoore isetegevuslaste esinemistega,
tehtud näitemängu ja võidetud näitemän-
gukonkurssi.

Paide kammerkoor

võimlemistreener Kai Randrüüt
muusikaõpetaja Sirje Grauberg
Paide kammerkoor
kohaliku kultuurielu edendaja Jaak Salmar
rahvakunstimeister Ruta Eslas
luuletaja Leili Andre

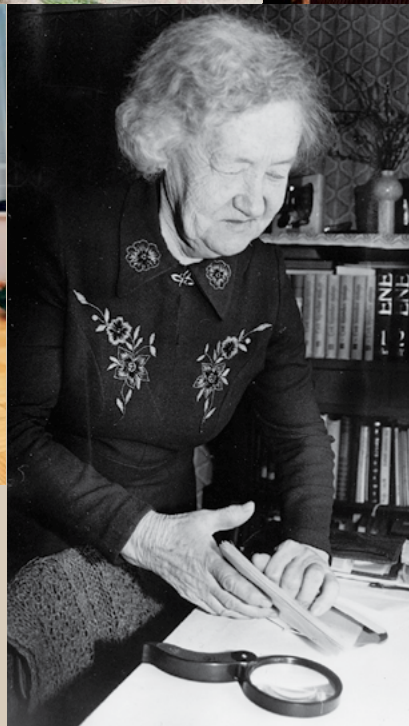
Sirje Grauberg

Mina ja Järvamaa kultuur - 21 aastat
tingimusteta laulurõõmu beebieast kuni
soliidse keskeani!

Kai Randrüüt

Kas liikumisrõõm ja sport käivad käsikäes? Mis on nauditavam - ühe õnnestumine või paljude rõõm? Kas võimlemine on osa kultuurist või spordist? Kas eksisteerib sild tantsu ja võimlemise vahel? Millal saab harrastusest eluviis? Kas võimlemises eksisteerib rahvuslik-paikkondlik eripära?... Nende küsimuste üle olen mõtisklenud ja vastust otsinud nii teoorias kui praktikas. Järvamaa oli kasvulava, kus ideed ja teod idanema hakkasid.

Leili Andre

Ruta Eslas

Nagu iga vits ei sobi punumiseks, ei saa ka igast korvipunumise õppijast head punujat. Vits tahab rahulikkust inimest. Järsu liigutuse peale läheb vits krõpsti katki.

Jaak Salmar

1999

2000

kunstnik Ülle Kuldkepp
muusikaõpetaja Ants Oidekivi
Paide meeskoor
kultuurielu edendaja Tuve Kärner
rahvakunstimeister Ilme Varik
viuliõpetaja Aino Tamm

Paide meeskoor

Meeskoor kui nähtus võiks olla rahul, et on suutnud siiani olemas olla. Peame tähtsaks meeste laulu kui eesti kultuuri osa. Kindlasti on see ka osake Järvamaa kultuurielust.

Ilme Varik

Tuve Kärner

Olles põline järvalane, olen püüdnud väikese kodukoha kultuurielus ära teha midagi, mis pakuks rõõmu osalejatele, teadvustaks meie kodupaika kaugemalegi. Ettevõtmiste juures olen seadnud eesmärgiks, et meie tänastest tegemistest jääks jälg ka tulevastele põlvetele.

Ülle Kuldkepp

"TEE, MIS SUUDAD,
SELLEGA, MIS SUL ON,
SEAL, KUS OLED..."
Theodore Roosevelt
(1858-1919)

Ants Oidekivi

Milvi Nõmmik

Minu seost kultuuriga võib sõnastada Wilfred Grenfelli öelduga: tõeline rõõm ei tule murestusest või rikkusest või inimeste kiitusest, vaid millegi väärtusliku tegemisest.

Viivi Paimets

Olen looduslaps. Sündisin maal, seepärast tegelen looduslike materjalidega – lina ja villaga. Algteadmised käsitöös sain emalt. Koon telgedel, heegeldan, tikin. Mul on olnud üle 20 näituse. Rahvarõivad on ka enda tehtud.

5P

Juba üle sajandi tagasi, kui loodi Järva-Jaani Tuletõrjajate Ühisus, loodi peagi ka selle juurde puhkpilliorkester, kes kõrvuti laulukoori, näitemängu ja tantsurühmadega hoidis väga pikka aega alal rahvuskultuuri. Meie tänane orkester, kes mängib koos alates 1980. aastast, täidab samasid eesmärke ja soovib anda endast kõik, et puhkpillimäng kestaks ja areneks.

Thea Kristal

Tiiu Schüts

2001

liikumisjuht Ingrid Virks
koorijuht Tiiu Schüts
Puhkpilliorkester 5P Järva-Jaanist
tantsujuht Milvi Nõmmik
helilooja, koorijuht Thea Kristal
käsitöömeister Viivi Paimets

Segakoor Voog

Indrek Vijard

helilooja ja muusikaõpetaja Tiina Kivimäe
 kultuurielu edendaja Kalju Kertsmik
 Paide segakoor Voog
 koorijuht Indrek Vijard
 kodu-uurija Sale Talviste

Tiina Kivimäe

Kalju Kertsmik

Sale Talviste

Elu pole mitte ainult see, kuidas me elasime, vaid ka see, kuidas neid mälestusi järgnevale põlvemale edasi anname. Minu südamesooviks on säilitada seda ajalugu, mis on meie ümber. Olgu need siis lihtsalt asjad või mälestused inimestelt. Kui koolirahvas uude majja kolis, siis nägin selles väljakutset end teostada – sündisid Sargvere mõisa ajalootoad. Siia olen kogunud siitkandi inimeste mälestusi elatud eludest, rõõmudest ja muredest. Armastan väga näitemängu ja neid inimesi, kes tahavad sellega tegelda. Hinge teeb hellaks, kui näed, kuidas tõsine töömees või –naine muutub lavatükis nagu võlujõul kellekski teiseks, kuidas ta annab endast kõik oleneva, et lavastus õnnestuks. See kõik annab jõudu edasi minna ja elada. Aitäh kõigile!

Inga Väli

Meie väikesel eestimaal on palju erinevaid folkloorisuundi ja tõlgendusi. Järvamaa on pindalalt suur ja kahjuks polegi täpselt teada, kuidas siin ehtsat vana eesti tantsu tantsiti. Kurb on see, et Kesk-Eestis tuleb tantsu lüüa hiidlaste rõivastes.

Ülle Välimäe

Olen üks imepisikene osa Järvamaa kultuurist. Olen püüdnud seda osa täita armastuse ja hoolimisega. Järvamaal elab minu pere, siin on minu kodu ja Järvamaa hea käekäik läheb mulle korda.

Resa Tiitsmaa

Peeter Talve

nukukunstnik Resa Tiitsmaa
tantsujuht Inga Väli
Paide Muusikakooli puhkpilliorkester
kultuurielu edendaja Ülle Välimäe
rahvakunstimeister Peeter Talve
kultuurielu edendaja Koidu Liivak

2003

Koidu Liivak

Paide Muusikakooli puhkpilliorkester

2004

fotograaf René Viljat
Türi Gümnaasiumi segaansambel
giid ja kodu-uurija Georgi Särekanno
muusikaõpetaja Aino Linnas

Georgi Särekanno

Aino Linnas

René Viljat

Järvamaa kultuurimaastikul köidab mind esmajoones kõik see, mis on jäänud fotosilma ette nii tänapäeval kui mitmeid inimpõlvi tagasi.

Suurt huvi pakub kohalike päevapiltnike tegevuse uurimine, nende loomingut talletamine ja tutvustamine.

Türi Gümnaasiumi segaansambel

2005

Ants Välimäe

Kuidas siis suhestuvad omavahel Järvamaa kultuur ja Välimäe Ats?

Järvamaa kultuur, õigemini see, mida me selle alla mõistame, on üks jassakas, jändriku tüvega puu. Juuripidi kinni ajas tuhandeid aastaid tagasi ja ladvas värskete lehepungadena laulvad mudilased. Iga haru ajanud oma olemist ja mõtet ise suunda, ometi tüve juures ühe tervikuna koos – kaugele ja kõrgele saad püüda ikka siis, kui on rammukat pinda, kust alustada, kuhu kinnituda. Üks ja sama mahl voolamas igas viimases kui pooris. Iga oks hargneb järgmisteks ja iga rao otsas on leheke. Kui vaatad eemalt seda puud, siis on ta lihtsalt üks puu teiste seas, kui lähed tema okste alla, siis näed, kui põnev ja kordumatu on tema võra. Mul on olnud õnn kasvada üheks oksaraoks selle puu lõunapoolsel küljel.

kodu-uuriija Kaarel Aluoja
Lõuna-Järvamaa puhkpilliorkester
kultuurielu edendaja Ants Välimäe
ajaloo-uuriija Tiiu Saarist

Kaarel Aluoja:

Järvamaa kultuur on osa minust alates ajast, kui pärast ülikooli Türiale asusin. Alul Türi EPT kammerkoor, seejärel rahvatantsurühm. Siis juba Türi kultuurielu arendamine ja taganttorkimine läbi linnavalitsuse liikme ametiposti. Kuid ega Türil midagi tagant torkida vaja olegi, pigem abistada ja võimalusi leida – Türi on ülimalt kultuuritiine paik.

Tiiu Saarist

Olen mõistnud, et elades ja töötades Järvamaal – sõltumata ametist – oled Järvamaa kultuurielu arendaja või takistaja... 35 tööaasta jooksul on rõõmutatud ja uhkust tuntud paljude tegemiste üle ning kurvastatudki heade mõtete teostamatuse pärast... Aga see on paratamatus. Kuid olulisem on see, et vaatamata kõigele Järvamaa kultuurielu elab, elab laulu- ja tantsupidudes, elab eilsete ja tänaste tegude talletamises, elab looduse hoius ja tegusate inimeste tunnustamises.

Lõuna-Järvamaa puhkpilliorkester

2006

Imbi Karu

Meie käsitööoskused on meie rikkus, mida ei saa meilt keegi ära võtta ja mis kunagi õpitult saadavad meid kogu elu ning mida pärandatakse põlvest põlve edasi.

Lembit Õun

Koeru rahvatantsurühm Karap

Mait Raudsepp

Mait on range koolis keerab täpselt rooli nooruk-amatöör. Aktust juba filmib video-režissöör.

Ilmub Koeru Kaja. Kolikambrist vajab muuseum esemeid. Koeru valla elu-kaja kirja paneb toimetaja.

Süttis lavavalgus, näitemäng ju algab: pävakangelaseks üksik vaba mees – meie Mait on see.

Õhtul üsna hilja ajalugu kirjab, sätib tehtud fotot ...

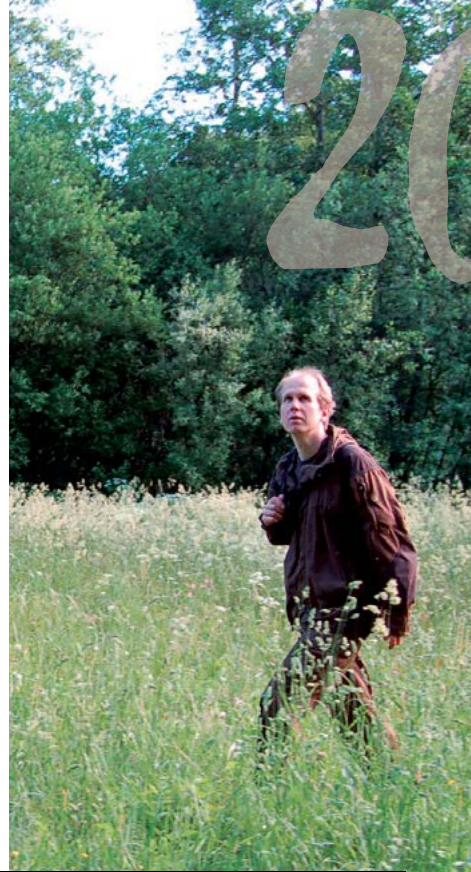
Herbert Last

fotograaf Ingmar Muusikus
Järvamaa poistekoor
muusikaõpetaja Tea Saar
tantsumemm Asta Suurkivi

Tea Saar

2007

Ingmar Muusikus

Minu jaoks on kultuur ka see,
kui keegi oskab hästi vikatiga
heina teha või laastukatust
panna.

Järvamaa Poistekoor

Asta Suurkivi

Liikumisarmastuse kohta ütleb
Asta ise, et on ikka võimelnud või
tantsinud, ja kui raadiost tuleb hea
muusika, ei saa kuidagi paigale jääda,
tants tuleb kas või ümber köögilaua.

2008

kultuurielu edendaja Ülle Jääger
Sargvere Maakultuuri Edendamise Seltsi näitering
kultuurielu edendaja Ülle Jääger
tantsujuht Ellu Kaasik

Sargvere Maakultuuri Edendamise Seltsi näitering

Ülle Jääger

Ellu Kaasik

Henn Sokk

Mis ma oskan vastata? teemal "Mina ja Järvamaa kultuur".
Vast ainult "Pool sajandit avastamise ja saamise rõõmu
ning viimased paar aastakümnet ka andmise rõõmu
trükiste kaudu." Meelsamini kirjutan teistest kui endast.

Ansambel "Uisapäisa" loodi 1998. aastal. Tänapäevaks oleme esinenud lugematu arv kordi Eestis ning osalenud konkurssidel ka välismaal. Meie kõige suurem eripära on see, et oleme omavahel väga head sõbrad ning meid ühendab sarnane maailmavaade ning hea muusika.

Herbert Last

Järvamaal sündinuna ja siin aastakümneid haridus- ja kultuuripõlde harides, olen kaasa elanud paljudele järvalaste kultuuriüritustele. Jätkugu kultuurijuhtidel südikust maakonna kultuuritraditsioonide hoidmiseks ja pärandamiseks noorele põlvkonnale.

Elle Näppo

Ma ei ole sünnilt Järvamaa juurtega, kuid ma olen siia endale juured kasvatanud. Alates 1993. aastast olen ametilt üks Järvamaa kultuurielu tagantorkija ja tööväliselt kodukoha ajaloos tuhnija. Olen armunud Järvamaa rabadesse ja metsadesse ning otsin sealt metsandusliku pärandkultuuri jälgi. Järvamaa kultuur algab korrastatud küladest, kihelkonnavärvides seelikutriipudest ja kootud kindamustritest. Ja muidugi imelistest Järvamaa inimestest.

koduloo uurijad Herbert Last, ja Elle Näppo, segaansambel Uisapäisa, kultuurilooja Ave Miir

Ulvi Tamm

2004. aastal osalesime Väätsa lastega Paide Huvikeskuse korraldatud üritusel Regilaul uues kuues. Kuna idee oli väga tervitatav ja huvikeskus üritust enam ei korraldanud, palusime luba ise traditsiooni jätkata. Nii kasvas Järvamaa üritus üle-eestiliseks pärimusmuusikafestivaliks

Tantsutrupp Jürid-Marid

Juta Rundu

Rahvapärinus on ajasild oleviku ja mineviku vahel. Oleme seda silda püüdnud korras hoida, eelkäijate vaimuvara n.ö koju tagasi tuua. Kohalikku rahvapärinust on tutvustatud ja väärtustatud ettekannetes, giiditöös, kohalike trükiste koostamisel, küla-jakihelkonnapäevadel, rahvakalendrilistel tähtpäevadel, folkloorikavade koostamisel jm.

Rahvaluule alaliikide järgi on koostatud arvutitrükis kogumikke kõigile soovijatele kasutamiseks ning väike valik kihelkonna rahvapärinusest on avaldatud „Kirjandusloolises Koerus“.

Olen oma südameasjaks võtnud, et kõik Koerus ilmunud trükised jõuaksid Eesti Kirjandusmuuseumi Arhiiv-raamatukokku. Töö jätkub.

Ülle Müller

2010

Festivali „Regilaul uues kuues“ korraldaja ja muusikaõpetaja Ulvi Tamm
Kultuuri- ja rahvatantsujuht Ülle Müller
Tantsutrupp Jürid-Marid
Rahvapärinuse uurija Juta Rundu

*Tahe midagi luua tuleb siis, kui hing on vaba ja
tunne koduselt turvaline!*

*Minu kodu on Järvamaal, siin tunnen ennast
turvaliselt ja siin saab mu vaim olla vaba.*

Ave Miir, kultuurihoidja 2009

Järvamaa kultuuriruum, tema vaim või hingus on avar ja sügav. Ta on meie juurtes ja poorides, meie sees ja ümber. Tema algamisest ei tea me just palju, tema enda aga oleme otsekui emapiimaga enese osaks saanud. See pärand ja vara on esmapilgul adumatu, samas suunab meie tegemisi, ilma et seda enesele teadvustaksime.

Tal on hulganisti tasandeid, see ruum on kes-teab-kui mitmemõõteline.

Ta on läbi meie inimeste loodud. Suure panuse selle Miski loomisse on andnud need inimesed, kellest on juttu selles raamatus, kes on siia saanud kirja, kes on oma nimele kaasa andnud ka mõne oma mõtte. Need persoonid on olnud loojad, keda Järvamaa rahvas on esile tõstnud möödunud viie-teistkümne aasta jooksul. Ja sellel kuldaväärt loomise tööl ei ole lõppu – ühed lähevad praegu ees, ja üha uued loojahinged tulevad juurde. Nende nimed, näod, mõtted ja teod saavad järgnevate aastate jooksul kujundama seda Miskit, mida me nimetame Järvamaa kultuuripildiks. Ja saavad võib-olla hoopis mõnel teisel kujul jäädvustatud Järvamaa kultuurilukku.

Lili Välimäe

Fotod: erakogud, Olev Kenk, Kaarel Aluoja, Anneli Kenk, Aarne Värk, Andrus Eesmaa,
Tiit Reinberg, Arnika Tegelmann, Ants Leppoja, Rene Viljat, Anu Pink
Toimetas Lili Välimäe, kujundas Anneli Kenk (Saara kirjastus)
Väljaandja Järvamaa Omavalitsuste Liit 2010